

V I T A A N Y A G

a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének
ideiglenes

MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT TERVEZETE

Az MTA Filozófiai Intézet, az MTA Műszaki Fizikai Kutató
Intézet és a Tömegkommunikációs Központ néhány munkatársa
által kidolgozott Tervezet, valamint a Győri Péter és mts
által kidolgozott Javaslat felhasználásával, a TDDSz
Alapító Bizottságának megbízásából készítette

Erdélyi Ágnes és Győri Péter.

Budapest, 1988. április 19.

~~11/11~~

A Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének meghatározása és működési alapelvei

I.

A Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (TDDSz) a tudományos kutató-fejlesztő munkát, illetve az ilyen munkához kapcsolódó tevékenységet végzők csoportjainak munkavállalói érdekvédelmi és érdekképviselői szervezete. A TDDSz mindenekelőtt a tudományos kutató intézetek vagy más, tudományos kutató-fejlesztő munkát folytató munkahelyek, felsőoktatási intézmények állandó vagy ideiglenes munkavállalóinak, volt munkavállalóinak (nyugdíjasoknak, munkanélkülieknek) és ösztöndíjasainak; illetve a szabadfoglalkozásúként vagy más jellegű - nem tudományos - munkahelyen tudományos kutató-fejlesztő munkát folytató személyeknek az érdekvédelmét és érdekképviselőtét látja el.

A TDDSz működésének alapelvei

A TDDSz működésében biztosítja

- azokat a demokratikus formákat, amelyek lehetővé teszik, hogy a tagság érdekei érvényre jussanak és képviselőt kapjanak, és amelyek kizárják az antidemokratikus eljárásokat;
- a bármilyen szempontból eltérő érdekekkel rendelkező munkavállalói csoportok önálló érdekvédelmét és a hasonló érdekekkel rendelkezők közös érdekvédelmét;
- a szervezet rugalmasságát, különböző helyzetekhez való optimális alkalmazkodó képességét, tehát azt, hogy a szervezet minél kevésbé legyen bürokratikus jellegű;
- a különböző munkáltatói és döntéshozói szinteknek megfelelő szakszervezeti formákat és fórumokat;
- az állandó tájékoztatást és a nyilvánosságot.

A TDDSz szervezeti és működési rendje nem tartalmazhat olyasmit, ami szembenáll az alapelvekkel, illetve akadályozza azok érvényre jutását.

A TDDSz szerveződése, a szervezeti egységek meghatározása és működési alapelvei

1. A tagság

- 1.1. A szakszervezet tagja lehet mindenki, aki elfogadja a TDDSz alapszabályát és - Belépési Nyilatkozatát követően - szakszervezeti tagdíját fizeti.

- 1.2. A TDDSz tagjai egyidejűleg más szakszervezetek, érdekvédelmi szervezetek tagjai is lehetnek.
- 1.3. A szakszervezeti tagság önkéntes, a tagok jogai egyenlők, a tagok alapvető emberi jogai (pl. a szabad gyülekezési és egyesülési jog /ld. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 20. cikk/) nem korlátozhatók.

2. A szakszervezeti csoportok

- 2.1. A szakszervezet tagjai érdekeiknek megfelelően csoportokat alakíthatnak ki. Több tag együttese akkor tekintendő szakszervezeti csoportnak, ha egy Alapító Nyilatkozatot a leendő csoport minden tagja aláírásával ellát.
- 2.2. A szakszervezeti csoport létszámának alsó határa ¹⁰ 5 fő.
A szakszervezeti csoport Alapító Nyilatkozatát el kell juttatni a TDDSz Információs Központjába.
- 2.3. A szakszervezeti csoportok önálló döntéshozó, érdekvédő, érdekegyeztető és érdekképviselő egységek. A TDDSz működésének alapelveivel összhangban önállóan alakítják ki, és szabályozzák működési rendjüket, választanak megbízott képviselőket, alakítanak testületeket. Bármely konkrét kérdésben felléphetnek önállóan, külön-külön vagy más önálló egységekkel horizontális kapcsolatra lépve: önállóan szövetkezhetnek bármely más szakszervezeti csoporttal vagy érdekvédelmi szervezettel, illetve azok tagjaival.
- 2.4. A szakszervezeti csoportra más szakszervezeti csoportok vagy testületek határozatai nem vonatkoznak automatikusan: horizontális kapcsolatok, érdekszövetségek esetén a közös határozatok azokra vonatkoznak, akik megegyeztek benne. Ennek megfelelően egy szakszervezeti csoport önálló érdekvédelmi és érdekképviselési tevékenysége is csak az adott csoport tagjaira vonatkozik automatikusan, de az egyes szakszervezeti csoportok megegyezhetnek a közös fellépésben.
- 2.5. A szakszervezeti csoportok lehetséges - nem kizárólagos - szerveződési formái:
 - a jelenlegi alapszervezeti csoportoknak, alapszervezeteknek megfelelő munkahelyi csoportok;
 - a munkahelyeken belül eltérő munkakörülmények között dolgozó eltérő érdekekkel rendelkező tagok külön szakszervezeti csoportjai;

- a különböző munkahelyeken azonos vagy hasonló körülmények között dolgozó, hasonló érdekekkel rendelkező tagok közös csoportjai;
 - egy-egy sajátos érdekvédelmi helyzet kapcsán szerveződő közös ("akció-", "ideiglenes", "munka-") csoportok.
- 2.6. A szakszervezeti csoportok lehetséges - nem kizárólagos - szövetkezésének formái:
- közös (munkahelyi, a jelenlegi alapszervezeti formának megfelelő) szakszervezeti csoport alakítása;
 - megbízott képviselők közös testülete;
 - elkülönített közös pénzalap létrehozása;
 - egyeztetett akciók szervezése, közös munkabizottság kiküldése, közös felhívások, nyilatkozatok, állásfoglalások kidolgozása.
- 2.7. A szakszervezeti csoportok harcolnak a szakszervezetek által eddig elért jogosítványok megőrzéséért, illetve a tagság érdekeinek megfelelő új érdekvédelmi és érdekképviselési jogosítványok megszerzéséért.
- 2.8. A szakszervezeti csoportok tevékenységükről ^{különösen} ~~★~~ eredményeikről, sérelmeikről, a munkavállalóikat érintő fontosabb kérdésekről, szövetkezéseikről, akcióikról ★ tájékoztatják a TDDSz Információs Központját.

3. A megbízott képviselők

- 3.1. Megbízott képviselő lehet a TDDSz bármely tagja, aki nem tölt be a szakszervezeti funkcióval összeegyeztethetetlen vezető állást, és akit a tagság, ill. a tagság által már megválasztott megbízott képviselők testülete megválaszt.
- 3.2. A megbízott képviselő ^{mandátuma} megbízatása lejártáig, legfőljebb egy évig tart.
- 3.3. A megbízott képviselő megválasztásakor - szükség szerint, teljesen - rögzítenie kell, hogy milyen kérdésekben mire terjed ki megbízatása (részvétel, tanácskozás, képviselet, döntés stb.), milyen szabályok szerint és milyen időközönként kell beszámolnia megbízóinak, kikérnie véleményüket.
- A megbízott képviselő - megválasztásának szabályaival egyezően - visszahívható.

4. A testületek

- 4.1. A szakszervezet testületei a TDDSz-hez tartozó önálló egységek választott végrehajtó szervei.
A szakszervezet testületei a szakszervezet tagjainak, csoportjainak érdekegyeztető, koordináló fórumai.
A szakszervezeti testület tagjai a testület munkájában ellátják megbízóik érdekvédelmét, résztvesznek a testületi szintű érdekvédelemben.
A szakszervezet testületei üléseiken, illetve megbízott képviselőikön keresztül ellátják megbízóik érdekképviselését.
- 4.2. Minden testületi ülés nyilvános, a beleszólási és szavazati jog azonban mindenkor a testület által szabályozott.
- 4.3. Testület létrehozása és megszüntetése az ezzel megbízott képviselők joga.
- 4.4. A testületek jogait és kötelességeit a tagság megbízott képviselőin keresztül szabályozza.
- 4.5. A lehető legkevesebb testület kialakításával kell elérni, hogy a munkavállalóknak minden lényeges munkáltatói szinten - a nem közvetlenül munkahelyi szinteken is - meglegyen a megfelelő képviselőjük.
- 4.6. A testületek felépítését és a TDDSz működésének alapelveivel összhangban lévő működési rendjét az Alapító Gyűlés, a későbbiekben pedig - amennyiben szükséges - az e célra összehívott Küldöttgyűlés szabályozza.

5. A tagok, a csoportok, a képviselők és a testületek kapcsolatának alapelvei

- 5.1. Személyi kérdésekben - a megbízott képviselők megválasztásakor, illetve visszahívásakor -, valamint érdekvédelmi akciók elindításakor valamennyi érintettet össze kell hívni, és a gyűlés akkor határozatképes, ha az érintetteknek legalább 2/3-a jelen van, és leadja szavazatát. A szavazás titkos, és a döntés akkor érvényes, ha az érintettek több, mint 50%-a megszavazta.

Egyéb kérdésekben a titkos szavazással hozott határozat akkor érvényes, ha a csoport(ok) tagjainak vagy a testület(ek) szavazásra jogosult tagjainak legalább 2/3-a jelen van, és a jelenlévők több, mint 50%-a megszavazta.

- 5.2. Szavazategyenlőség esetén új szavazást kell kiírni, illetve új egyeztető, jelölő eljárást kell lefolytatni.
- 5.3. Előre meghatározható és meghatározott kérdésekben az írásban eljuttatott szavazat is érvényes, leadott szavazatnak számít.
- 5.4. A testületi ülést, a szakszervezeti csoport ülését össze kell hívni, ha az érintettek megbízott képviselője vagy az érintettek (tagok, csoportok és testületi tagok) legalább 10%-a erre javaslatot tesz.
- 5.5. Minden szakszervezeti tagnak, csoportnak és testületnek jogában áll, hogy - akár önállóan, akár másokkal horizontális kapcsolatra lépve - közvetlenül forduljon a TDDSz bármely testületéhez, illetve megbízott képviselőjéhez. Minden szakszervezeti csoportnak és testületnek jogában áll megbízott képviselőjétől, illetve a rajta keresztül megválasztott bármely megbízott képviselőtől közvetlen írásbeli vagy szóbeli tájékoztatást kérni; a felszólított megbízott képviselőnek kötelessége a kért tájékoztatást megadni.
- 5.6. Bármely szakszervezeti tag, csoport vagy testület által felvetett javaslatot, állásfoglalást, problémát a címzett csoport vagy testület legközelebbi ülésén ismertetni kell, és érdemi választ kell rá adni.
- 5.7. Többségi, de nem egyhangú állásfoglalások, döntések esetén a megbízott képviselőnek a kisebbségi véleményt is ismertetnie kell.
- 5.8. A megbízott képviselőknek lehetőség szerint meg kell követelniük, hogy az általuk képviselt ügyekben tárgyalópartnerüktől érdemi, írásbeli választ kapjanak.
- 5.9. A megbízott képviselőknek a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatniuk kell megbízóikat az őket érintő intézkedések, döntések előkészületeiről, a megszülető döntések tartalmáról, a résztvevők által - köztük az általa - kifejtett álláspontokról.
- 5.10. Mind a testületi üléseket, mind a munkáltatói és egyéb szervezetekkel folytatott érdekegyeztető és érdekvédő tárgyalásokat megelőző, előkészítő tevékenységen belül külön szabályozandó azon kérdések köre
 - amelyek esetében előre ki kell kérni az érintettek véleményét, illetve
 - amelyek esetében az érintetteket előzetesen tájékoztatni kell.Erre az ülések, illetve a tárgyalások előkészítésénél megfelelő időt kell hagyni.

- 5.11. Az előkészítő eljárás akadályoztatása, ill. elmaradása esetén - az 5.10. pontban szabályozott kérdésekre vonatkozóan - csak "előzetes véleményezés" gyakorolható.
- 5.12. Ilyen esetekre a megbízók külön szabályozzák az utólagos véleményadás és döntéshozatal rendjét.
- 5.13. A megbízott képviselők - a külön szabályozott kérdéseken kívül - általában is kötelesek megbízóikat összehívni, véleményüket előzetesen kikérni a munkavállalók alapvető érdekeit érintő kérdésekben, s az ott kapott felhatalmazásnak megfelelő véleményt képviselni.
- 5.14. A megbízóknak bármely őket közvetlenül érintő kérdésben az állásfoglalások vagy döntések megszületése után is jogában áll újratárgyalást kezdeményezni: ha legalább 10%-uk kezdeményezi a csoport vagy a testület összehívását, és az érintettek több, mint 50%-a egyetért az újratárgyalás szükségességével, az újabb előkészítő eljárás utáni újratárgyalásig a megbízott képviselő korábbi állásfoglalása, illetve a korábbi tárgyalások eredményeképpen megszületett döntés semmisnek tekintendő.
- 5.15. A szakszervezeti tagok, csoportok, testületek és a megbízott képviselők - külön szabályok szerint - rendszeresen tájékoztatják tevékenységükről a TDDSz Információs Központját. Az Információs Központ a szakszervezet minden egysége számára korlátozás nélkül hozzáférhető.

időbeli
korlát

II.

A fenti alapelveknek megfelelő TDDSz a magyar szakszervezeti mozgalom részeként, annak keretében önálló Működési Szabályzattal működik. A magyar szakszervezeti mozgalom egészéhez és az annak keretében működő többi szakszervezethez a TDDSz^{-t}/tárgyalások során kialakított szerződéses, illetve szövetségi kapcsolatok fűzik.

III.

Az Alakuló Gyűlésnek a TDDSz megalapítására vonatkozó egyszeri felhatalmazása alapján a TDDSz saját szervezeti felépítését, feladatait és hatáskörét, megbízott képviselőinek és választott testületeinek működését és munkamódszerét, valamint más szervezetekhez fűződő kapcsolatát végleges ^{II}MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATBAN önállóan rögzíti.

IV.

A TDDSz testületei, illetve megbízott képviselői jelen kívánnak lenni, és munkavállalóik érdekeit önállóan kívánják képviselni minden olyan tanácskozáson, illetve testületben, ahol a tudományos kutatással kapcsolatos politikai, állami (kormányzati, ágazati) célokat megfogalmazzák, illetve döntéseket előkészítik és meghozzák. A célok megfogalmazódása, ill. a döntések meghozatala után

- amennyiben munkavállalóik érdeke szempontjából ésszerű kompromisszum született, ellenőrzik a célkitűzések és a döntések végrehajtását;
- amennyiben a megfogalmazott célok, ill. a meghozott döntések sértenek munkavállalóik érdekeit, minden rendelkezésükre álló eszközzel igyekeznek munkavállalóik érdeke szempontjából ésszerű kompromisszumot elérni;
- amennyiben ilyen kompromisszumot elérniök nem sikerül, a politikai nyilvánosság fórumain továbbra is képviselik saját eltérő álláspontjukat, és nem vesznek részt a sérelmezett határozatok végrehajtásában.

V.

Működési területén a TDDSz az Alkotmányban, a Munka Törvénykönyvében és más vonatkozó jogszabályokban rögzített jogosultságoknak megfelelően

- ellátja tagsága érdekvédelmét;
- a tudományos kutató-fejlesztő munka politikai, állami irányításának minden szintjén biztosítja az érdekképviselést;
- ellenőrzi a szakszervezeti tagság és a szakszervezeti csoportok jogainak érvényesülését;
- támogatja a hasonló szakszervezeti kezdeményezéseket.

A TDDSz harcot folytat továbbá olyan új jogosultságok megszerzéséért, amelyekkel

- elő tudja segíteni a munkanélküliek segélyezését, és érdekvédelmi formáiknak kialakítását.

(Az egyéb - öngazgatási, szociális, kulturális stb. - funkciók ellátása a szakszervezeti tagok és csoportok igényeinek megfelelően a TDDSz állandó vagy alkalmi feladata lehet.)

VI.

Az alakuló Gyűlés dönt arról, hogy a TDDSz a bruttó tagdíjbevétel hány százalékából gazdálkodik, gazdálkodását a TDDSz számvizsgáló bizottsága ellenőrzi.

~~"B"~~

A TDDSz szervezete, feladatai és működési rendje

I.

A TDDSz szervezete

A TDDSz szervezete önálló érdekegyeztető és érdekvédő egységekből, a szakszervezeti csoportokból és a szakszervezeti tagok által közvetlenül vagy közvetve - megbízott képviselőiken keresztül - választott testületekből épül fel.

A szakszervezeti csoportok az előbbieken megfogalmazott működési elveknek megfelelően önállóan - önálló Működési Szabályzatuk szerint - fejtik ki tevékenységüket.

Szükség szerint a munkahelyi és általában a nem közvetlenül munkahelyi érdekegyeztető és érdekvédő tevékenység, valamint az érdekképviselet ellátására a szakszervezeti tagok - közösen vagy bármilyen szempontból közös érdekekkel rendelkező csoportjaik külön-külön - alkalmi, illetve állandó testületeket választanak.

II.

A TDDSz állandó testületei, feladataik és működési rendjük

1. Megbízott képviselők Tanácsa

- 30
- 1.1. A TDDSz-hez tartozó szakszervezeti csoportok - a 40 fő alatti kis szakszervezeti csoportok közösen - egy megbízott képviselőt delegálnak, a TDDSz-hez tartozó önálló egységek közös testületébe, a Megbízott képviselők Tanácsába.
 - 1.2. A testület feladata a tagság érdekeinek és a tagságtól kapott megbízatásnak megfelelően ellátni a nem közvetlenül munkahelyi szintű érdekegyeztető és érdekvédő munkát, valamint az érdekképviseletet.
 - 1.3. A testület csak saját munkájára nézve hoz döntéseket; a szakszervezeti csoportokban folyó önálló érdekegyeztető és érdekvédő munkával kapcsolatban a testületnek nincs döntéshozó hatásköre.

1.4. Időszakonként beszámoltatja a TDDSz állandó, ill. alkalmi testületeit munkájukról. Jóváhagyja az éves költségvetést.

1.5. Titkos szavazással megválasztja, ill. felmenti és visszahívja saját megbízott képviselőit.

1.6. Működését és munkamódszerét a korábban megfogalmazott működési elveknek megfelelően önállóan alakítja ki.

2. Akadémiai (ill. egyéb - a tudományos dolgozók nagyobb csoportját foglalkoztató - intézményi.) Megbízott képviselők Tanácsa

2.1. Felépítése, feladata és hatásköre - az értelemszerű változtatásokkal - megfelel az 1.1, 1.2, 1.3 és 1.5. pontokban kifejtetteknek.

2.2. Működését és munkamódszerét a korábban megfogalmazott működési elveknek megfelelően önállóan alakítja ki.

3. A TDDSz Elnöksége

3.1. A Megbízott képviselők Tanácsa az Alakuló Gyűlés által meghatározandó számú tagból álló operatív végrehajtó testületet választ. A testület tagjai a TDDSz társelnökei, az elnöki funkciót a társelnökök rotációs elv alapján, felváltva töltik be.

3.2. A testület feladata a Megbízott képviselők Tanácsától kapott megbízatások végrehajtása; hatáskörét - a megbízatásoknak megfelelően - szintén a Tanács szabja meg.

3.3. Működését és munkamódszerét a korábban megfogalmazott működési elveknek megfelelően önállóan alakítja ki.

III.

A TDDSz alkalmi testületei, feladataik és működési rendjük

1. A TDDSz Munkabizottságai

1.1. A szakszervezet tagjai, csoportjai és testületei valamely konkrét feladat ellátására munkabizottságokat hozhatnak létre.

1.2. A munkabizottságok feladata és hatásköre alkalmilag meghatározott. A nem csak a tudományos dolgozók érdekvédelmét érintő feladatokra szakszervezetközi munkabizottságok is létrehozható

1.3. Működését és munkamódszerét a bizottság a korábban megfogalmazott működési elveknek megfelelően önállóan alakítja ki.

2. A TDDSz Küldöttgyűlése

- 2.1. Amennyiben a szakszervezeti tagoknak legalább 10%-a kezdeményezi, a TDDSz szervezeti felépítését érintő kérdésekben (pl. a Működési Szabályzat megváltoztatása), illetve a szakszervezeti mozgalom egészének feladatait és a TDDSz programját érintő kérdésekben Küldöttgyűlés hívható össze.
- 2.2. A Küldöttgyűlés időpontját és napirendjét legalább egy hónappal a megjelölt időpont előtt nyilvánosságra kell hozni.
- 2.3. A szakszervezeti csoportok taglétszámuk arányában választanak küldötteket.
- 2.4. A Küldöttgyűlés feladata, hatásköre és működése tételesen nem szabályozható.

IV.

A TDDSz alkalmazottai

A TDDSz állandó testületei az adminisztratív feladatok ellátására - a taglétszámtól függően - 1-3 fő adminisztratív munkaerőt alkalmaznak. A munkáltatói jogokat az Elnökség gyakorolja.

+

A TDDSz Információs Központja a TDDSz valamennyi tagja számára korlátozás nélkül hozzáférhető információkat tároló komputer.